

Смирнова Светлана Михайловна,

*А. Байтұрсынов атындағы Қостанай мемлекеттік университеті, Қазақстан
Республикасы*

Жобалық оқытудың жетекші технологиясына негізделген мультимедиялық тәсіл

Жедел әлеуметтік-экономикалық прогресс шет тілдерін оқытуға деген жоғары талаптарды талап етеді, өйткені әр жаңа ұрпақ тіл меңгерудің жоғарырақ деңгейіне көтерілуі тиіс. Шет тілдерінің әлеуметтік-мәдени контекстіндегі өзгерістер, студенттердің шет тілін білу деңгейіне қатысты жаңа талаптары болашақ мамандарды кәсіби даярлауды жетілдіру мақсатында шет тілдерін оқытудың сапалы өзгеру қажеттілігін тудырады. Шет тілін үйренуге деген мотивация, белсенділік пен шығармашылықты дамытуды ынталандыратын студенттердің оқу іс-әрекетін күшейтудің бір түрі - жобалық оқытудың жетекші технологиясының негізінде мұғалім мен студенттер арасындағы өзара әрекеттесудің икемді формаларымен үйлесімде жеке оқу құралдарының жиынтығын қолдана отырып, мультимедиялық әдіспен басымырақ оқыту әдісі. Оқытудың интерактивті әдістемесінің дәстүрлі оқыту әдістерінен айырмашылығы, әдістемелік, дидактикалық, педагогикалық және психологиялық принциптерді толықтай іске асыруға мүмкіндік беретін мультимедиялық бағдарламалардың белсенді іске асырылуын болжап, оқыту процесін қызықты және шығармашылыққа жақын етеді.

Осылайша, оқушылардың тілдік даярлау деңгейін ескере отырып, бір бағдарлама аясында күрделіліктің әртүрлі дәрежесіндегі тапсырмаларды әзірлеу қабілеті дараландыру қағидаттарын іске асырудың жақсы негізі және оқытуға сараланған көзқарас болып табылады. Сонымен бірге, қиындықтар мен міндеттердің қол жетімділігі принципі қамтамасыз етілуде, әрбір тыңдаушының жұмысының жеке қарқыны есепке алынады. [1, 114 бет].

Шет тілдерін оқытуда жаңа ақпараттық технологияларды қолдану оқушының білімді игеру процесінде белсенді әрекетін талап етеді. Когнитивті белсенділік ақпараттың пассивті қабылдануын жоққа шығарады, өйткені ол барынша назар

аударуды талап ететін қарқынды ақыл-ой қызметі негізінде жүзеге асырылады, оның нәтижесі - жаңа білімді меңгеру. Өз кезегінде, оқу-танымдық белсенділіктің шығармашылық сипаты оқушылардың танымдық тәуелсіздігін дамыту, өз бетінше білімін толықтыруға дағдылануды қалыптастыру, ақпарат ағынында бағдарлану және ізденіс жұмысын жүзеге асыруға көмектеседі.

Оқу материалдарын визуализациялау - көрнекі бейнелеумен білім беру ортасын құру, эмоциялық және тұжырымдамалық салаларға әсер ететін түс пен дыбысты пайдалану тілдік материалды тереңірек игеруге ықпал ететінін атап өту керек. Мультимедиялық бағдарламалар бір мезетте оқушының қабылдаудың бірнеше арнасын ынталандырады, оның назарын жақсырақ аударады, шаршауды азайтады және қажетті релаксацияны қамтамасыз етеді. Өз кезегінде, көрнекі сурет, мәтін және дыбыстық сериялардың комбинациясы оқушының шет тілінде сөйлеу әрекеті дағдыларының кешенді дамуына үлкен мүмкіндіктер береді. [2, 78бет]. Бұл үдеріс екі жақты қарым-қатынас көмегімен интерактивті түрге ие болады, компьютермен сұхбат алу мүмкіндігі болғандықтан, оқушы мен компьютер бір-біріне сұрақ қоюы мүмкін болған кезде, компьютер түзетуші анықтамалар бере алғанда және оған көмекке жүгіне алғанда. Мультимедиялықтың мәні - студенттердің шет тілін меңгеруге деген қызығушылығын ынталандыру, ол білімнің белгілі бір көлемін иеленуді және бір немесе бірнеше мәселелерді шешу арқылы алынған білімнің практикалық қолданылуын көрсету.

Сонымен қатар, осы инновациялық тәсілдің бірдей маңызды ерекшелігі - ынтымақтастықта оқыту - кәсіптік маңызды тапсырмаларды шешу үшін табысты коммуникативтік өзара әрекеттесу дағдыларын меңгеру мақсатында қатысушылардың білім беру үдерісіне өзара әрекеттесуін көздейді, сонымен бірге мұғаліммен апта, ай және семестрге жеке білім беру траекториясын қалыптастыру. Бұл өте маңызды, өйткені ол тек оқу тапсырмаларын ғана емес, сондай-ақ топтың әрбір мүшесінің білімін және дағдыларын игерудегі оқушыларды ересек өмірде ілгері жүруге және олардың танымдық қажеттіліктерін дамытуға үйретудегі қажеттіліктерін ескеруге мүмкіндік береді.

Жоба әдіснамасының негізінде «жоба» тұжырымдамасының мәні және практикалық немесе теориялық жағынан маңызды мәселені шешу жолымен алынған нәтижелерге прагматикалық бағытталу ойы жатыр. Бұл нәтижені көруге, түсінуге, нақты тәжірибеде қолдануға болады. Осы нәтижеге жету үшін студенттерді өз бетінше ойлануға, мәселелерді табу және шешуге, әртүрлі салалардан ақпаратты қолдана отырып, әртүрлі шешімдердің нәтижелерін және ықтимал салдарын болжауға үйрету керек. Осылайша, жоба әдісінің мәні талдау, салыстыру, синтездеу, ойша эксперимент жүргізу, болжамдау сияқты белгілі бір интеллектуалдық дағдыларына ие болуды көздейтін оқушылардың, жеке, жұптық, топтық өзіндік жұмысына бағытталған. Бірақ ең бастысы – оқушылардың компьютерлік технологияның мультимедиялық мүмкіндіктерін қоса, әртүрлі ақпарат көздерімен жұмыс істеу мүмкіндігі.

Студенттердің компьютерлік бағдарламалық қамтамасыз етудегі технологиялық хабардарлығы жобаның техникалық жағын айқындау процесінің ауыртпалығын мұғалімнен алып тастап, оларды белгілі бір кезеңдердің үйлестірушілері ретінде қалдырады. Сонымен қатар, студенттер ұзақ уақыт бойы іздеу, іріктеу, эксперимент жасауға, қызығушылық тудыратын мәселелерді қайта-қайта шешіп, жеңіске жету жолдарын табуға дайын.

Longman сөздігінде мультимедиа ақпаратты, әсіресе компьютер арқылы, алу үшін дыбыс, суреттер, фильмдер мен жазбаша дереккөздердің тіркесіміне негізделген визуализация процесі ретінде түсіндіріледі. Сонымен, «Білім» жобасының тақырыбына арналған тілдік материалдарды жинап, біз Encarta және Britannica мультимедиялық энциклопедияларынан мақалалар оқыдық және бейнематериалдар мен анимациялық слайд-шоу сияқты тәуелсіз мультимедиялық өнімдерді құруға келдік. Мультимедиялық тәсілдің үстемдігі оқушылардың оқу-әдістемелік материалдарының жеке жиынтығында жұмыс істеген кезде оны тиімді деп тапқанымен және осы технологияны қашықтан оқытудың ықтимал нысаны ретінде қарастырғанда анықталады [3, 32 бет].

Өтілетін тақырып бойынша әзірленген материалдар практикалық сабақтарда да, дербес түрде де дербес режимде орындалуы мүмкін, өйткені материалдарда зерттелетін кешеннің бөлімдері үшін кілтпен қосымша ақпарат беріледі. Қорытынды кезеңде бақылау сауалнама-квиз арқылы жүргізіледі және жұмыстың қорытындысы бойынша оқушыларға лингвистикалық және коммуникативтік құзыреттілік деңгейі туралы ескертулермен сертификаттар беріледі.

Бұл инновациялық тәсілдің педагогикалық тиімділігі дидактикалық мақсаттарға қол жеткізілгендіктен дәлденді, әдістемелік тапсырмалар жасалды және студенттерде лингвистикалық, дискурстық, әлеуметтік, сондай-ақ шет тілдік қарым-қатынас дағдылары сияқты құзыреттер қалыптасуының жоғары деңгейі анықталды. Нәтижелер мультимедиялық технологияларды тілдік емес жоо-да шет тілдерін оқытудың дәстүрлі оқу үрдісіне интеграциялау үшін таңдалған стратегияның дұрыстығын растады.

Жобаның білім беру маңызы зор, деректер базасы өте көлемді болуы жобаның барлық қатысушыларын, әсіресе жазбаша және сөйлеу әрекеттеріне жауап беретін (тесттер, бейне сценарийлер, кезеңдік слайд-шоу) тілдік материалдармен қамтамасыз етуге мүмкіндік берді. Кәсіби түрде түсірілген бейнежазбалар мен монтаж, сөзсіз, студенттердің университетте оқылатын пәндерден белгілі бір білімі мен дағдыларын талап етеді.

Қолданылған әдебиет тізімі:

1. Нехорошева А.В. Из опыта работы по проектной методике / А.В. Нехорошева // ИЯШ. №1.—М., 2002.
2. Полат Е.С. Телекоммуникации в учебно-воспитательном процессе / Е.С. Полат, М.Ю. Бухаркина, Е.Н. Ястребцева, З.И. Батюкова // РАО. — М., 1993.
3. Федорова Л.М. Современные теории и методики обучения иностранными языками / Л.М. Федорова, Т. И. Рязанцева // Экзамен. — М., 2004.